

KASTI-KATIGA POODI

Tarbijahariduse edendamine koolieelses lasteasutuses

Tegevuse aeg:

2016/2017. õppeaasta

Sihtrühm:

Luunja Lasteaed Midrimaa lapsed, nende pered ja lasteaia töötajad (üldisemalt)

Tegevus „Tööle ja poodi“:

4–5 a Midrikiisude rühm

2017. a veebruar

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid Midrimaa 2016/2017. õa tegevuskavas:

- tervise- ja keskkonnateadliku käitumise kujundamine;
- individuaalsuse arvestamine laste tegevustes, tänapäevaste lapsest lähtuvate meetodite ning võimaluste kasutamine;

Tegevused:

- KIK-i projektiga seonduva jääkmaterjalide kogumise ning kasutamise aktiveerimine, perede kaasamine;
- taaskasutusteamaga tegelemine – loovuse arenemine;
- n-õ päris asjade laialdasem kasutamine;
- vahenditele/asjadele eri kasutusvõimaluste leidmine, kogemuste jagamine (leida üheotstarbelistele vahenditele uus otstarve);

TEEMA TERVIKLIK KÄSITLEMINE ÕPPEAASTA JOOKSUL TOIMUB

- KIKi projektis „Midrimaalased teisel ringil“;
- avastustoa tegevustes;
- Kasti-Kati tegevustes;
- tervise- ja loodusnädalatel;
- rühmade projektides;
- üritustel ja tähtpäevadel;
- 14. septembril lastevanematele ja töötajatele mõeldud koolitusel „Riidetööstuse varjatud pool“ (Helen Puistaja)

Projekt „Midrimaalased teisel ringil“ (KIK-i rahastatud) toetab keskkonnateadliku käitumise kujundamist, tarka tarbimist ja taaskasutustemat.

Sügisel looduse- ja tervisenädalal (2016. a septembril) osalesid

Midritriinude (5–6 a) ja Midrihobude (5 a) rühmade lapsed Elva-Vitipalu looduskeskuse

Tunnetusprogrammis ja Midrikutsude (6–7 a) ja Midrihobude (6 a) lapsed TÜ Loodusmuuseumi õppeprogrammis „Jäätmete eluring“.

Kevadisel looduse- ja tervisenädalal osalevad 6–7 a lapsed Jääaja keskus õppeprogrammis „Moosipurgi ja paberirulli mitu elu“ ja 5–6 a lapsed Tartu loodusmajas programmis „Mullaelustik“.

Lasteaia avastustoas valmistavad rühmade õpetajad iga 3 nädala tagant ette erinevaid avastamis- ja katsetamistegevusi ning mängu. Tegevused kohandatakse erinevatele vanustele, rühmade lapsed käivad avastustoas ajakava alusel ja väikeste gruppides.

2016/17. õppeaasta teemad on seotud eri materjalidega tutvumise ja nendest valmistatud esemete taaskasutusega (klaas, papp, kartong, plast, metall, kile, CD-plaadid, puit, vedelikud).

Kasti-Kati (lasteaia õppejuht Lia Raat) tegutseb lastega erinevatel teemapäevadel ja üritustel, õhutades säästlikku ja tarka tarbimist.

1. september 2016 – tarkusepäeval rääkis Kasti-Kati lastele, et alati ei pea uusi mänguasju poest ostma, neid on tore ka ise meisterdada. Seejärel võimeldi ja tantsiti üheskoos. Kast leidis kohe kasutust ja pakkus lastele palju lõbu. Arutleti, mida sellest teha saaks.

Midrimaa 31. sünnipäeval novembris ilmus Kasti-Kati taas laste juurde. Ta selgitas lastele, et kõige vahvam kingitus on hoopis isetehtud, imetles laste jääkmaterjalidest meisterdatud lilli, siis mindi üheskoos Luunjasse lõbusale rongkäigule.

Advendihommikutel tegutses Kasti-Kati koos Midrimaa päkapikkudega. Pole vaja osta poest kalleid jõulukaunistusi ning kingitusi, sest isetehtud on palju südamlikumad! Rühmades meisterdati igasuguseid kauneid jõuluasju.

Jõulude ajal on Midrimaa kaunistatud jääkmaterjalidest kuuskedega. Lasteaeda sisenejaid tervitavad CD-plaatidest laulupuu, piima- ja mahlapakkidest maitsev puu, postkaartidest ilu- ja soovipuu ja vanadest raamatutest tark puu. Ka stendid on raamitud vanade postkaartidega ning jõulukuuske saalis ehivad ligi 15 a vanused tolaeagsete õpetajate heegeldatud lumehelbed.

8. veebruaril tegime Häirekeskuse üleskutsel õuealale **kasutatud CD-plaatidest hädaabinumbri 112**. Kasti-Kati uuris lastelt, millal ja kuidas on vaja helistada numbrile 112. Üheskoos meisterdati ülisuured numbrid ja kinnitati lasteaia õuealale.

Meie lasteaed sai Häirekeskuse eriauhinna pimeduses nähtava 112 eest. Vaata Häirekeskuse Facebooki lehelt:

www.facebook.com/hairekeskus.

Kõnemängude päev 1. märtsil oli pühendatud emakeele- ja logopeediapäevale. Kasti-Kati kutsus koos lasteaia logopeediga lapsi taasavastama teada-tuntud muinasjutte uues logopeedilises võtmes. Töötubades mängiti „Kolme karu“, „Kolme põrsakest“, „Tare-tarekest“, „Kakukest“ ja „Naerist“.

Sügisene tervise- ja loodusnädal algas säästva tarbimise ideekaardi koostamisega, külastati kohalikku jäätmejaama, toimus matkamäng „Luunja puhas keskkond“ ja vana-aja mängude päev ning meisterdati taaskasutatud materjalidest vanavanematele kingitusi.

Sügisel pakkus uudistamist koos peredega korraldatud näitus „Rahast on kohe kahju ...“ – milliseid tarbetuid asju me reklaamide ja kampaaniate mõjul koju oleme ostnud. Talvel riputati kodus tarbetuna seisvad helkurid lasteaia õuealale helkuripuu külge, kust igaüks võis endale uue helkuri võtta või vana välja vahetada.

Tarbijahariduse koolitus tõstis meie tegemised uuele tasemele. Suured midrid tutvusid **ökoloogilise jalajälje** olemusega ning arvutasid välja oma jälje ümbritsevale keskkonnale (max 4,36; min 1,0). Tutvustasime antud teemat ka lapsevanematele ja kutsusime kaasa mõtlema.

Oma tegemistest lasteaias kirjutas õppejuht 2016. a detsembris artikli „**Säästmine teeb elu rikkamaks**“ Luunja valla ajalehte Kodu Uudised.

Vaata: http://www.luunja.ee/files/Kodu_Uudised_2016_12.pdf

Hindamine:

- Lasteaia õppejuhi loodud Kasti-Kati tegelaskuju aitas täita õppeaasta eesmärgi laste keskkonnateadlikkuma käitumise kujundamisel ja jääkmaterjalide kasutamise ergutamisel. Lapsed tundsid õppeaasta jooksul toimuvatel üritustel Kasti-Kati ära ja aiasid, millega seonduvalt ta ilmus.
 - Jääkmaterjalid võimaldavad arendada laste loovust, rakendada individuaalseid ideid. Samamoodi on see mõju avaldanud õpetajatele. Otsitakse uusi võimalusi asjade ja materjalide kasutamiseks.
 - Jääkmaterjalide kogumisse on kaasatud aktiivselt ka lapsevanemad.
 - Tegutsetakse valdavalt väikestes gruppides, mis võimaldab arvestada iga lapse vajaduste ning soovidega. Sellele aitab kaasa ka grupitegevus avastustoos.
 - Rühmade projektides on läbivaks teemaks taaskasutus. Midrihobude rühm on aga kogu käesoleva õppeaasta üles ehitatud erinevatele jääkmaterjalidele.
 - Rühmades sorditakse teadlikult prügi, õppekäikudel on prügi teema pidevalt käsitlemisel.
 - Taaskasutus ja jääkmaterjalid meisterdamistes, katsetes ja mängudes, samuti prügitöö on lastele arusaadav ja konkreetne, et teadvustada säästlikku eluviisi.
 - asjade tarbetu ostmise teemat käsitleti näituse abil ning jõulude ajal, see tundus õpetajatele vajalik ning mõistetav.
 - Tarbijahariduse koolitusel selgus, et säästlikkuse teema on hoopis laiem ning hõlmab mitut valdkonda, mille käsitlemisele me polnud mõelnudki.
 - Õppeaasta keskel uusi suundi sisse tuua osutus keeruliseks.
- Koolitusel osalenud õpetajad rakendasid õpitut ainult oma rühmas. Õppejuhi info levitamine laiemalt ei andnud soovitud tulemusi, kuna igal rühmal olid oma teemadel planeeritavad projektid töös.
- Õpetajaid kõnetas säästlikkuse ja globaalse mõtlemise teema erinevalt. Mõned olid huvitatud, aga osa arvas, et nende lapsed on selle teema käsitlemiseks liiga väikesed, mistõttu pole selle järele hetkel vajadust.
 - Leidsime võimaluse teemat laiendada kevadisel tervise- ja loodusnädalal 27. – 31. märtsil. Siis on

läbivaks teemaks tark tarbimine ning käsitlusele tulevad teemad: reklaam, ettevõtlus, pank ja raha, püstitame eri vanusegruppidele konkreetsed eesmärgid ja valime tegevused.

- Eelmisel õppeaastal läbisid kõik õpetajad meediakoolituse „Meediakasvatus lasteaias“ (Maiki Liivas), mis aitab kindlasti reklaami-teema käsitlemisele kaasa ning annab võimaluse praktiliseks tööks.

- Tegevus Midrikiisude rühmas näitas, et teemas tuleb liikuda samm-sammult, siis jõuab mõte lasteni ning kinnistub.

- Targa tarbimise teema käsitlemisel on oluline roll ka õpetaja isiklikul mõtteviisil. Selleks plaanime õpetajatele koosolekul infot jagada ning enesetäiendamiseks erinevaid materjale levitada.

- Loodusnädala tegevustest rühmades valmivad videod, mis saadetakse TÜ-le tarbijahariduse koolituse täiendavaks lisamaterjaliks.

RÜHMA PROJEKTIPÕHINE TEGEVUS „TÖÖLE JA POODI“

Aeg: 20. – 28. veebruar 2017

Koht: Midrikiisude rühmaruum

Vahendid: isekivistuv voolimismass, numbrid, arsti-, kodu-, politsei-, kauplusemängu vahendid ja riietus, kauplusenurk riiulite ja kaubaga, kassaaparaat, ostukäru

Õpetaja: Emma Koiduaru

Õpetaja abi: Lea Muuli

Eesmärgid:

- laps saab teada, et raha saamiseks tuleb teha tööd;
- laps voolib voolimismassist mündid ja vajutab sinna numbri kujutise;
- laps imiteerib täiskasvanu tegevust, kasutab tema sõnavara, intonatsiooni ja maneere;
- laps algatab ja mängib rollimänge, annab edasi suhteid ning rollile sobilikku käitumisviisi;
- laps loendab 10 piires ja tunneb arvude rida 10-ni;
- laps tunneb numbrimärke 1 ja 2;

Lõiming:

Üldoskuste sotsiaalsed ja rollimänguoskused on tihedalt seotud valdkonna „Keel ja kõne“ suhtlemise ja sõnavaraga ning matemaatikaga. Meisterdamises on kunsti valdkond lõimitud matemaatikaga. Valdkond „Mina ja keskkond“ ühendab elukutsede ja asutuste (pank, kauplus) teemad ühtseks tervikuks ning seob nimetatud valdkonnad.

Tegevused:

- voolimismassist müntide voolimine ja numbrite vajutamine müntidele (mündid vajavad paar päeva kuivamist);

- töö tegemise rollimängud: erinevad elukutsed (arst, politsei, ehitus), kodu;

Õpetajal on lastele pakkuda lisaks rühmas olemasolevatele vahenditele veel teisi rollimängudeks vajalikke esemeid. Lapsed ise valivad, mis tööd nad teha soovivad.

- omateenitud raha eest kaupluses ostmine – kauba valimine ja selle eest tasumine;

Õpetaja juhendab vajadusel rahaga arveldamisel nii ostjat kui ka müüjat.

Kui raha ei jätku, tuleb osa kaupa tagastada. Oskus valida ja otsustada, mida vajan kõige rohkem.

Hindamine:

- tegevuse alguse vestlusingis selgus, et laste arvates saab raha poest ja pangast;
- rollimängude abil mõistsid lapsed, et raha saamiseks tuleb teha tööd ja poes saab kulutada ainult nii palju, kui raha on;
- keeruliseks osutus poes kauba valimine ja otsustamine, millisest kaubast loobuda, kui raha ei jätku;
- kuna see oli esimene taoline mäng ja lapsed alles 4–5 a, siis otsustasime panga (kui asutuse) teema sammhaaval järgmistes mängudes täpsemalt sisse tuua;
- lastele meeldis endale ise töö tegemise rolle valida, mõnel õnnestus rollimäng ja täiskasvanu tegevuse imiteerimine ilmekamalt ning aktiivsemalt, üksikud olid tagasihoidlikumad, nemad vajavad julgustamist ning eeskujut;
- isekivistuva voolimismassiga voolimine õnnestus kõikidel, keerulisemaks osutus numbriga õigetpidi mündile asetamine. Selleks tööks oli valitud kõige lihtsam number 1;
- arvutamisel vajas mitu last juhendamist, eriti kui selgus, et raha ei jätku. Arveldamine käis 1-mündistega, seda on vaja kindlasti harjutada;
- loodusnädalal toome mängu ka panga, kuhu töö eest raha laekub. Julgustame tagasihoidlikumaid lapsi, et kõik lapsed saaksid mängukogemuse ning mõistaksid töötegemise ja palgasaamise suhet.

Tegevusi planeerisid ja korraldasid Luunja Lasteaed Midrimaa õppejuht Lia Raat ja õpetaja Emma Koiduaru.